

ט' אייר תשס"ו
07 מאי 2006

סיכום חודשי של מזג אויר – אפריל 2006

חודש אפריל כלל מספר רב של אירועי מזג אויר חריגים וקיצוניים, וכמויות הגשם היו גדולות מהממוצע במידה ניכרת. ברוב האזורים כמויות הגשם שירדו באפריל הן פי 2-3 מהממוצע ובמספר מקומות אף יותר מזה. הטמפרטורות היו בסה"כ קרובות לממוצע אולם יש לציין שהחודש התאפיין בשינויי טמפרטורה תכופים מיום ליום.

טמפרטורות ואירועי מזג אויר

במהלך ה-1-2 בחודש עבר את אזורנו אפיק רום, ובקרקע התעמק שקע ממזרח, באזור סוריה-עירק. המערכת לוותה באי יציבות אטמוספרית גדולה וגשם רב ירד באזורים שונים בארץ, אולם הכמויות הגדולות התמקדו באזור ירושלים, באזור פתח תקוה ובאזור ואדי ערה (פירוט בפיסקה על המשקעים).

במהלך ה-4 באפריל עבר את מזרח הים התיכון אפיק רום נוסף מלווה בשקע בקרקע. אי היציבות האטמוספרית היתה מאוד גדולה (בהפרחת הרדיוסונדה של בית דגן ב-4 בחודש בשעות הצהריים נמדדו במפלס 500 מ"ב -24 מ"צ ובמפלס 850 מ"ב נמדדו +11 מ"צ). הדבר גרם לגשמים כבדים באזורים שונים בארץ כמפורט בפיסקה על המשקעים ולברד כבד בעיקר בצפון הארץ. בשעות אחר הצהריים התחזקו הרוחות, ובגליל המערבי היו עדויות רבות, כולל צילומי וידאו, על מערבלי רוח דמויי טורנדו (כגון בג'וליס, בפסוטה ובג'דידה מכר). התופעה לא עברה באזורים בהם ישנן תחנות מטאורולוגיות, כך שאין בידינו עוצמות מדויקות של הרוח במוקד האירוע. יחד עם זאת יש לציין שהנזקים היו גדולים וכללו פגיעות במבנים, שלטים שהועפו, קריסת עמודי חשמל, מכוניות שהוסטו ממקומן ועוד.

לאחר שני האירועים הנ"ל חלה התייצבות במזג האויר. במהלך הימים הללו ועד ה-7 בחודש היו הטמפרטורות ברחבי הארץ נמוכות מהממוצע ב-2-3 מ"צ. בהמשך החודש היו מספר אירועי שרב שביניהם פרקים של מזג אויר קריר שבחלקם גם ירד גשם.

תנאי שרב שררו ב-13-14, ב-20, ב-22 וב-29 בחודש. הטמפרטורות הגבוהות ביותר נמדדו ב-14 בחודש: במישור החוף, בשפלה, בעמקי הצפון ובנגב נמדדו 35-37 מ"צ, בשקע הירדן 38-39 מ"צ ובהרים 29-31 מ"צ. בחלק מהאזורים נמדדו טמפרטורות דומות גם ב-29 בחודש.

מהלך מעניין של הטמפרטורות היה ב-20-23 בחודש: לאחר שרב ששרר ב-20 בחודש חלה למחרת התקררות של כ-7-8 מ"צ, אולם ב-22 בחודש חלה התחממות מחודשת ושרר שרב עם טמפרטורות של 33-35 מ"צ במישור החוף, בשפלה ובצפון הנגב. בשעות הערב חלה התקררות, אולם בלילה חלה התחממות מחודשת והדבר בלט במיוחד במישור החוף. בתחנה בבית דגן נמדדו ב-22 בחודש בשעה 21Z לפי שעון גריניץ' (חצות לפי שעון הקיץ הישראלי) 34 מ"צ. בהמשך היתה התקררות מהירה ובשעות הבוקר של ה-23 בחודש נמדדו במישור החוף 19-20 מ"צ, ובהרים כ-15-16 מ"צ. מעניין לציין כי מתחילת המדידות בבית דגן ב-1962 היה רק מקרה אחד (במאי 1977) בו נמדדה ב-21Z טמפרטורה גבוהה יותר.

משקעים

בכל הארץ היו כמויות הגשם באפריל גדולות מהממוצע במידה ניכרת. בגליל, בגולן ובצפון עמק החולה נמדדו 100-170 מ"מ. בירושלים נמדדו למעלה מ-150 מ"מ (לעומת ממוצע של כ-30 מ"מ), ובאזור תל אביב – הרצליה 125-145 מ"מ כשהממוצע הרב שנתי לאפריל הוא כ-20 מ"מ. במישור החוף הצפוני והמרכזי ובעמק יזרעאל נמדדו במשך החודש 70-100 מ"מ ובמישור החוף הדרומי 40-50 מ"מ. בצפון הנגב ובמרכז הנגב נמדדו 20-30 מ"מ ובאזור באר שבע 45-50 מ"מ. בכל האזורים מדובר בכמויות העולות על הממוצע הרב שנתי.

כמויות הגשם באפריל 2006 ביחס לממוצע* הרב שנתי במספר תחנות

ממוצע רב שנתי (מ"מ) לאפריל	כמות הגשם (מ"מ) באפריל 2006	
22	95	חיפה נמל
20	143	כפר שמריהו
21	127	תל אביב (קרית שאול)
20	82	בית דגן
21	45	חפץ חיים
42	79	גמלא
54	170	כפר גלעדי
45	102	הר כנען
58	99	מצפה חרשים
40	67	דיר חנא
23	78	מרחביה
31	123	כפר בלום
29	35	צמח
29	157	ירושלים
32	88	ראש צורים
15	46	באר שבע
9	26	שדה בוקר

* הממוצע הרב שנתי מתייחס לשנים 1961-1990 למעט מצפה חרשים. תחנה זו פועלת מאז 1983, וממוצעה מותאמים לשנים 1961-1990

בהשוואה לעבר עולה שבחלק גדול מתחנות הגשם במרכז הארץ, במישור החוף הצפוני, בעמק יזרעאל ובצפון מזרח הארץ (הגליל המזרחי, עמק החולה ורמת הגולן) היו באפריל כמויות גשם גדולות יותר רק ב-1971. בתחנות שבתל אביב קרית שאול ובאזור השרון זהו חודש אפריל הגשום ביותר מתחילת המדידות.

באפריל היו 4 פרקי גשם.

פרק הגשם הראשון היה ב-2-1 בחודש ובו ירד גשם באזורים רבים בארץ, אולם היו שלושה מוקדים: באזור ירושלים, באזור פתח תקוה-כפר סבא ובאזור ואדי ערה. בתחנת הגשם שבירושלים מרכז נמדדו 127 מ"מ, מתוכם 112 ביממת הגשם של ה-1 בחודש. בתחנות אחרות באזור הרי יהודה נמדדו כמויות של 80 מ"מ ומעלה. באזור פתח תקוה-כפר סבא נמדדו 80-120 מ"מ. רוב הגשם בתחנות הללו ירד בליל 2-1 בחודש. באזור ואדי ערה, ובעיקר בחלקו המזרחי ומצפון לו נמדדו למעלה מ-100 מ"מ, ואלה נמדדו בעיקר בשעות הבוקר והצהריים של ה-2 החודש. באום אל פאחם נמדדו סה"כ בפרק הגשם 136 מ"מ וכך גם בעין השופט. באזורים אחרים בארץ היו כמויות הגשם קטנות יותר: בגליל המערבי ובעמק יזרעאל נמדדו 40-60 מ"מ, וביתר האזורים נמדדו 10-25 מ"מ.

השוואה לעבר של כמויות הגשם היממתיות: כמויות כה גדולות באזור ירושלים הינן חריגות בהתייחס לכל העונה ולא רק בהתייחס לחודש אפריל. מתחילת המדידות בירושלים מרכז ב-1950 לא נמדדו כמויות יממתיות כה גדולות. פעם אחת בלבד, בדצמבר 1980 נמדדה בתחנה זו כמות יממתית העולה על 100 מ"מ (100.3 מ"מ). בתחנות אחרות שפעלו בירושלים החל מסוף המאה ה-19 ותחילת המאה ה-20 נמדדו כמויות גשם דומות לאלה שנמדדו ביממת ה-1 באפריל בינואר 1948, ינואר 1930, מרס 1916 ודצמבר 1880. כמויות יממתיות של 100 מ"מ הן פחות חריגות במישור החוף, בשפלה ובכרמל, אם כי הן מתקבלות בדרך כלל בחלקה הראשון של עונת הגשמים (נובמבר עד ינואר). באום אל פאחם שמבצעת מדידות מאז 1940 היו 5 מקרים בהם נמדדו ביממה אחת למעלה מ-100 מ"מ, כולם בחודשים נובמבר-פברואר. לא היו מקרים דומים במרס או באפריל. כך המצב גם בתחנות באזור פתח-תקוה כפר סבא בהם נמדדו למעלה מ-100 מ"מ ביממה באירוע הנוכחי.

פרק הגשם הבא היה ב-5-4 בחודש. במישור החוף הצפוני ירדו 40-50 מ"מ. במישור החוף המרכזי ירדו 20-30 מ"מ וביתר התחנות בצפון ובמרכז נמדדו 10-20 מ"מ. בצפון הנגב נמדדו כ-10 מ"מ.

בפרק הגשם של ה-16-15 בחודש נמדדו בצפון הארץ ובמרכז 5-20 מ"מ. בצפון הנגב ובמרכז הנגב ירדו 10-20 מ"מ.

מדינת ישראל
משרד התחבורה
השירות המטאורולוגי

פרק הגשם האחרון היה ב-25-23 בחודש. נמדדו גשמים באזורים רבים בארץ, אולם הדבר בלט במיוחד בחלקים מצפון הארץ ובאזור השרון. בגליל העליון המזרחי, בעמק החולה ובצפון רמת הגולן נמדדו למעלה מ-80 מ"מ ובחלק מהתחנות אף למעלה מ-100 מ"מ בשתי יממות הגשם של ה-25-24 בחודש. יש לציין כי במטולה נמדדו ב-25/4 בשעות הבוקר למעלה מ-60 מ"מ בתוך כשעתיים וחצי-שלוש. באזור הרצליה-כפר סבא נמדדו כ-40-45 מ"מ אשר ירדו ב-24/4 בתוך כשלוש שעות. כמויות הגשם באזורים אחרים בארץ היו קטנות יותר – בגליל המערבי נמדדו 20-25 מ"מ, בגליל התחתון ובאזור הכנרת 10-20 מ"מ, וביתר האזורים נמדדו מספר מ"מ בלבד.

הכמויות שנמדדו לשתי היממות של ה-25-24 בחודש בגליל העליון המזרחי ובעמק החולה הינן חריגות בהתייחס לחודש אפריל. בכפר גלעדי לדוגמה נמדדו 113 מ"מ. מתחילת המדידות בתחנה זו לפני יותר מ-90 שנה נמדדו בחודש אפריל כמויות גדולות יותר פעם אחת בלבד, ב-13-12 באפריל 1971. כך גם במעין ברוך ובכפר בלום שבהם החלו המדידות בשנות ה-40. יש לציין עם זאת שבהתייחס לחודשי החורף המרכזיים הכמויות הללו ליממה אחת ולשתי יממות אינן חריגות ומתקבלות אחת ל-3-5 שנים.

גשם מצטבר מתחילת העונה

בעקבות כמויות הגשם הגדולות שירדו באפריל חל שיפור במאזן הגשמים, וכמויות הגשם המצטברות מתחילת העונה הן קרובות לממוצע הרב שנתי לעונה כולה או מעט נמוכות ממנו – בצפון הארץ ירדו עד כה כ-95% מהממוצע לעונה כולה ובמרכז הארץ כ-90%-95% מהממוצע. באזור חיפה, תל אביב והשרון עולות כמויות הגשם על הממוצע. גירעון קיים עדיין בחלקים ממישור החוף הדרומי שם ירדו כ-85% מהממוצע הרב שנתי, וכן באזור הכנרת ובגליל המזרחי שם ירדו 75%-85% מהממוצע. גירעון גדול יותר קיים בדרום הארץ שם ירדו עד עתה 65%-75% מהממוצע הרב שנתי.

כמויות הגשם מתחילת העונה עד סוף אפריל 2006 ביחס לממוצע הרב שנתי לעונה
כולה במספר תחנות

אחוז מהממוצע לעונה כולה	ממוצע רב שנתי לעונה כולה	כמות הגשם (מ"מ) מתחילת העונה עד סוף אפריל 2006	
106%	540	573	חיפה נמל
99%	541	532	כפר שמריהו
114%	565	647	תל אביב (קרית שאול)
91%	553	504	בית דגן
84%	528	445	חפץ חיים
95%	601	568	גמלא
92%	810	748	כפר גלעדי
83%	712	594	הר כנען
94%	960	905	מצפה חרשים
89%	609	544	דיר חנא
95%	452	430	מרחביה
95%	524	500	כפר בלום
74%	407	301	צמח
89%	553	492	ירושלים
90%	549	493	ראש צורים
73%	207	150	באר שבע
68%	97	66	שדה בוקר

טמפרטורת המקסימום בבית דגן באפריל 2006 בהשוואה לממוצע הרב שנתי (1981-2000)

